

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

DEKRETAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUOLATINIO ATSTOVO EUROPOS SAJUNGOJE ĮSTATYMO NR. IX-1165 PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-591 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 5, 21, 49 STRAIPSNIŲ IR 1 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-592 GRAŽINIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI PAKARTOTINAI SVARSTYTI

2021 m. spalio 29 d. Nr. 1K-755
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 71 straipsnio pirmąja dalimi,

1 straipsnis.

G r a ž i n u Lietuvos Respublikos Seimui pakartotinai svarstyti Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-591 (toliau – SNAESIPI) ir su juo susijusį Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 5, 21, 49 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymą Nr. XIV-592 dėl šių motyvų:

1) Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo doktrinoje dėstoma, kad Lietuvos Respublikos konstitucinė santvarka be kita ko, grindžiama principais, įtvirtinančiais valstybės valdymo formą – valstybės valdžių atskyrimą, jų savarankiškumą ir pusiausvyrą. Konstitucijos 5 straipsnyje nustatyta, kad valstybės valdžią vykdo Seimas, Respublikos Prezidentas ir Vyriausybė, Teismas, taip pat nurodoma, kad valdžios galias riboja Konstitucija. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad tuo atveju, kai Konstitucijoje yra tiesiogiai nustatyti konkrečios valdžios institucijos įgaliojimai, nė viena kita institucija negali iš jos tų įgaliojimų perimti, o institucija, kurios įgaliojimai Konstitucijoje nustatyti, negali jų perduoti ar atsisakyti. Tokie įgaliojimai negali būti pakeisti ar apriboti įstatymu (Konstitucinio Teismo 1998 m. balandžio 21 d., 1999 m. birželio 3 d. nutarimai).

2) Konstitucijos 94 straipsnio 6 punkte nustatyta, kad Vyriausybė užmezga diplomatinis santykius ir palaiko ryšius su užsienio valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis. Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo 12 straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatyta, kad diplomatinės atstovybės priimančiojoje valstybėje funkcija – gauti, teisėtais būdais rinkti ir perduoti Užsienio reikalų ministerijai informaciją apie valstybės politinį, ekonominį gyvenimą ir įvykius. Šiame kontekste pažymėtina, jog Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, taip pat turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (Konstitucinio Teismo 2016 m. liepos 8 d., 2018 m. kovo 2 d. nutarimai).

3) Lyginant SNAESIPI 1 straipsnyje dėstomo Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo įstatymo 4 straipsnyje nurodytas Seimo atstovo užsienio valstybėje funkcijas su diplomatinės atstovybės priimančiojoje valstybėje funkcijomis, kurias nustato Diplomatinės tarnybos įstatymo 12 straipsnio 1 dalis, pastebėtinas šių funkcijų panašumas (pavyzdžiui, informacijos apie užsienio valstybę rinkimas). Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta, kad teisėkūroje vadovaujamas tikslingumo principu, reiškiančiu, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis. Vertinant tai, manytina, kad Seimo nuolatinio atstovo užsienio valstybėje pareigybių steigimas, ypač, jei jų būtų įsteigta ne tik, kaip teigiama SNAESIPI projekto aiškinamajame rašte, Jungtinėse Amerikos Valstijose (toliau – JAV), bet ir kitose valstybėse, neribojant jų skaičiaus, ir nesivadovaujant aiškiais šių pareigybių steigimo tikslingumo kriterijais, suformuotų Seimo atstovų kitose valstybėse korpusą, kuris pagal vykdomų funkcijų turinį būtų panašus arba net dubliuotų diplomatinę tarnybą. Kadangi diplomatinio santykių užmezgimas ir ryšių su užsienio valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis palaikymas Konstitucijoje pavestas Vyriausybei, taip pat kyla abejonių dėl diplomatinio pobūdžio funkcijų perdavimo Seimo atstovams pagrįstumo.

4) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, valdžių atskyrimo, atsakingo valdymo ir teisinio reguliavimo tikslingumo principų požiūriu SNAESIPI numatytas Seimo nuolatinio atstovo funkcijas iš esmės galėtų atlikti Lietuvos diplomatai, dirbantys Lietuvos ambasadose užsienyje. Siekiant išvengti nepageidautino funkcijų dubliavimo SNAESIPI turėtų būti bent nustatyta, kad Seimo atstovo pareigybės steigimas galimas, tik suderinus su Užsienio reikalų ministerija.

5) SNAESIPI esmingai keičia šio įstatymo pirminį teisinio reguliavimo tikslą. Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165, priimto 2002 m. spalio 31 d., aiškinamajame rašte buvo dėstoma, kad Seimo nuolatinio atstovo Europos Parlamente pareigybė steigama, nes reikia stiprinti bendradarbiavimą tarp Seimo ir Europos Parlamento Lietuvos pasirengimo narystei ir narystės Europos Sąjungoje kontekste. Taigi Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymas yra išskirtinis, nes kyla iš unikalios Lietuvos narystės Europos Sąjungoje ir Seimo santykio su Europos Parlamentu. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog SNAESIPI nauja redakcija išdėstytas Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymas reikšmingai nukrypsta nuo šio įstatymo pradinės idėjos – stiprinti europinę integraciją.

6) Konstitucinio Teismo doktrinoje pažymima, kad su Konstitucijos 1 straipsnyje įtvirtintomis pamatinėmis konstitucinėmis vertybėmis – valstybės nepriklausomybe, demokratija ir respublika – taip pat yra glaudžiai susijusi Konstitucijoje įtvirtinta Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija, suponuojanti Lietuvos Respublikos pasirinktą europinę ir transatlantinę integraciją. Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija reiškia Lietuvos Respublikos narystę Europos Sąjungoje bei Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje (toliau – NATO) ir būtinumą vykdyti atitinkamus su šia naryste susijusius tarptautinius įsipareigojimus. Pažymėtina, kad tokia Lietuvos valstybės geopolitinė orientacija yra grindžiama pripažįstamomis ir saugomomis universaliomis demokratinėmis konstitucinėmis vertybėmis, kurios yra bendros su kitų Europos ir Šiaurės Atlanto Sutarties valstybių vertybėmis (Konstitucinio Teismo 2011 m. liepos 7 d., 2014 m. sausio 24 d. nutarimai). Atsižvelgiant į pirminį SNAESIPI tikslą, kuris buvo viena iš priemonių padedančių siekti Europos Sąjungos narystės, o vėliau narystę šioje Sąjungoje stiprinti, ir į minėtą konstitucinę doktriną įteisintą Lietuvos valstybės geopolitinę orientaciją, Seimo atstovų pareigybių užsienio valstybėse steigimo kriterijumi turėtų būti jų veikiamo būtinumą tik Europos Sąjungos valstybėse narėse ir valstybėse, kurios yra NATO dalyvės.

7) Konstitucinio Teismo doktrinoje pažymėta, kad bet kuri teisės spraga, kad ir kokiū būdu ji būtų atsiradusi, reiškia, kad nors tam tikri visuomeniniai santykiai turi būti teisiškai reguliuojami (yra poreikis juos teisiškai sureguliuoti), jie nėra teisiškai sureguliuoti. Teisės spragos vertintinos kaip teisinio reguliavimo neapibrėžtys, trūkumai, teisinės sistemos ydos, kurios turi būti pašalintos. Teisės spragų (neišskiriant nė legislatyvinės omisijos) pašalinimas yra atitinkamo (kompetentingo) teisėkūros subjekto kompetencijos dalykas (Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas).

8) SNAESIPI projekto aiškinamajame rašte dėstomi argumentai tik dėl poreikio turėti Seimo atstovą JAV, darbui Kongrese. Ryšiai tarp Lietuvos ir JAV parlamentarų yra itin svarbūs, tad Seimo atstovas JAV Kongrese gali prisidėti prie politinių, ekonominių, kultūrinių ir kitokių ryšių su JAV gilinimą ir jų stiprinimo. Tačiau SNAESIPI nėra nustatyta, kokiose konkrečiose kitose valstybėse bus steigiamos Seimo atstovų pareigybės arba nenustatyta poįstatyminė Seimo atstovo pareigybės užsienio valstybėje steigimo tvarka. Minėto teisinio reguliavimo trūkumas vertintinas kaip teisės spraga, kurią teisėkūros subjektas – Seimas turėtų ištaisyti.

2 straipsnis.

S i ū l a u pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo Europos Sąjungoje įstatymo Nr. IX-1165 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-591 1 straipsnyje dėstomą Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo įstatymą:

1) pakeisti šio įstatymo 1 straipsnį:

„1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos Seimo nuolatinio atstovo (toliau – atstovas) strategiškai svarbioje Lietuvai užsienio valstybėje, kuri yra Europos Sąjungos arba Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybė narė (toliau – užsienio valstybė), ar Europos Sąjungoje statusą, teisinius veiklos pagrindus, funkcijas, socialines ir kitas garantijas, taip pat perkėlimo į šias pareigas ir atšaukimo iš jų tvarką.“;

2) papildyti šio įstatymo 2 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Sprendimas steigti arba panaikinti atstovo, jo pavaduotojo užsienio valstybėje pareigybes turi būti suderintas su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Seimo atstovo, jo pavaduotojo užsienio valstybėje pareigybės gali būti steigiamos tik šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytose užsienio valstybėse.“;

3) šio įstatymo 2 straipsnio buvusias 2–7 dalis laikyti atitinkamai 3–8 dalimis.

3 straipsnis.

P a v e d u Respublikos Prezidento vyriausiajai patarėjai Astai Skaisgirytei, o jai negalint dalyvauti – Respublikos Prezidento vyriausiajam patarėjui Povilui Mačiuliui, pateikti šį dekretą Lietuvos Respublikos Seimui.

Respublikos Prezidentas

Gitanas Nausėda